

Toimintakertomus 2021

Toimintaympäristö ja toiminta

Oppisopimuskoulutuksen kysyntä ja merkitys osana Suomen koulutusstrategiaa ja ammatillisen osaamisen kehittämistä on suurempi kuin koskaan. Kehitykseen on vaikuttanut ammatillisen koulutuksen reformin rahoituksen uudistamisen mahdollistamat nuorten oppisopimuskoulutus ja lyhyet oppisopimuskoulutukset. Suomen työllisyysstrategiassa edellytetään koulutuksen järjestäjiltä toimia, joilla kohtaantoa työmarkkinoilla parannetaan mm. poluttamalla opiskelijoita työharjoittelujen kautta työllistymään oppisopimuksella. Osaajapula-aloilla on enenevässä määrin järjestetty rekrytointikoulutuksia. Opiskelijoiden saaminen koulutuksiin on kuitenkin tullut koko ajan haasteellisemmaksi erityisesti sote-alalla. Lisääntyvässä määrin myös oppisopimuskoulutukseen tulee ulkomailta tuotavaa työvoimaa. Oppisopimus nähdään entistä paremmin yhtenä ratkaisuna työllistämiseen, aliedustettujen ryhmien kouluttamiseen ja jatkuvan oppimisen uudistukseen.

Toimintavuoden aikana yhdistys on tehnyt yhteistyötä Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen kanssa oppisopimukseen liittyvän erityisosaamisen ylläpitämisessä ja erityiskysymysten ratkaisemisessa. OKM:n UKK-sivustolle on valmisteltu kysymyksiä liittyen mm. laajennettuun oppivelvollisuuteen ja päätoimisten opintojen 25 viikkotunnin laskentaan oppisopimuskoulutuksen yhteydessä.

Yhdistyksen hallitus on osallistunut vuoden aikana erilaisiin työryhmiin ja tuonut lainvalmistelijoiden ja työryhmien tietoon huomioita oppisopimuskentältä. Vuoden aikana on saatu toimintaohjeita jäsenistöä askarruttaviin kysymyksiin. Yhdistyksen hallitus on laatinut lausuntoja ja tehnyt ehdotuksia kehittämiskohteista ja oppisopimuksen näkökulmien huomioimisesta ammatillisen koulutuksen säädösten laadinnassa. Yhdistyksen hallitus on työskennellyt tavoitteellisesti yhdistyksen toimintalinjausten mukaisesti.

Keväällä 2021 järjestettiin webinaari laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän omaaville koulutuksen järjestäjille.

Yhdistys järjesti kaksi valtakunnallista seminaaria, jotka molemmat toteutettiin koronatilanteen vuoksi webinaareina.

Valtakunnallista Oppisopimusviikkoa vietettiin 4-10.10.2021. Viidennen kerran järjestettyyn oppisopimuskilpailuun saatiin osallistujia aikaisempia vuosia enemmän ja palkitut julkaistiin OKM:n ammatillisen koulutuksen seminaarissa Aulangolla 17.11.2021.

Yhdistys päivitti strategiaansa vuoden 2021 aikana. Strategiatyössä hyödynnettiin syksyllä 2021 tehtyä jäsenkyselyä. Strategiatyön konsulttina toimi Tommi Ranta Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:stä. Prosessissa selvitettiin yhdistyksen toiminnan perusolettamukset, strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät ja kärkitoimenpiteet.

Näkymät vuodelle 2022

Koronatilanne näyttäisi olevan ohi kesään mennessä ja jos työvoiman kysyntä jatkuu, on edellytykset oppisopimusten määrän edelleen kasvulle olemassa. Toimijoiden osaamisen varmistaminen ja koulutuksen asiakaslähtöisyys (opiskelijat ja työnantajat sekä yrittäjät) sekä toimintamallien tasalaatuisuus eri puolilla maata ovat merkittävässä roolissa, kun määrällistä kasvua toteutetaan laadukkaasti.

Yhdistyksen hallitus osallistuu valtakunnallisiin kehittämistyöryhmiin ja keskusteluihin sekä on vaikuttamassa siihen, että oppisopimuskoulutuksen erityispiirteet tulevat huomioiduksi ammatillista koulutusta koskevassa päätöksenteossa.

Hallinto

Suomen Oppisopimusosaajat ry:n asioita hoiti hallitus, jonka kokouksia pidettiin toimintavuonna yhteensä 12. Kokouspäivät olivat 15.01.2021, 12.02.2021, 12.03.2021, 09.04.2021, 21.05.2021, 11.06.2021, 13.08.2021, 17.09.2021, 15.10.2021, 12.11.2021, 26.11.2021 ja 14.12.2021.

12.3. 2021 lähtien

Liisa Klinge, puheenjohtaja	Tampere
Anne Vuorinen, 1. varapuheenjohtaja	Järvenpää
Anu Haapasalo, 2. varapuheenjohtaja	Kokkola
Heli Skantz, yrittäjyysjaoksen pj	Äänekoski
Merja Happonen, sihteeri	Kuopio
Mirka Kuitunen, tiedottaja	Mäntsälä
Virpi Spangar	Oulu
Mia Malmsten	Vaasa
Marjo Selkinen	Helsinki
Merja Tuomisto	Kokemäki
Margit-Kristi Gasbarra	Helsinki
Jouni Kyllönen	Helsinki

Toiminnantarkastajina on toiminut Tiina Lähteenoja-Niemelä ja varalla Annu Jokela-Ylipiha. Nettisivujen ylläpitäminen ja viestintää on ostettu Riina Steniltä.

Talous ja jäsenet

Jäsenmäärä on 1.1.2022:

- 66 yhteisöjäsentä
- 13 henkilöjäsentä.

Tutkimusrahasto

Ei toimenpiteitä vuoden aikana.

Stipendit

Ei myönnettyjä stipendejä.

Viestintä

Oppisopimus.fi

Oppisopimus.fi -sivusto avattiin 2015 OpsoDiili-hankkeen yhteydessä. Oppisopimus.fi-sivustolla oli parhaimmillaan tuhansia käyttäjää kuukaudessa. Vierailijoista suurin osa oli ensimmäistä kertaa sivustolla vierailevia opiskelijoiksi haluavia ja myös työnantajia. Oppisopimustoimijat hakevat sivustolta hyvää helposti ymmärrettävää perustietoa oppisopimuksesta. Yhdistys on ostanut sivuston sekä sosiaalisen median päivityksen ulkopuolelta yksityiseltä palveluntuottajalta. Sivuston tietojen päivittäminen käynnistyi syksyllä 2020. Sivuston päivitys on valmistunut 2021 vuoden aikana.

Jäsenviestintä

Jäsenviestintä on hoidettu tiedotteilla ja sähköposteilla, jotka kaikki on myös julkaistu oppisopimus.fi/ajankohtaista -sivustolla. Ajankohtaista-palstalle on kerätty myös muuta jäsenille tärkeää ja kiinnostavaa asiaa. Uutisvirtaan on tuotu ajankohtaisia kuulumisia eri puolilta Suomea. Jo brändiksi muotoutunut oppisopimusviikkojen oppisopimuskilpailu saavutti jälleen erinomaista suosiota ja näkyvyyttä YouTubessa, yhdistyksen kotisivuilla, sekä sosiaalisessa mediassa ja oli jälleen yksi vuoden viestinnän kohokohtia.

Vuonna 2021 yhdistyksessä panostettiin sosiaaliseen mediaan ja ideoitii sekä toteutettiin kampanjoita, mm. syksyllä oppisopimusviikon yhteydessä **I ❤️ Oppisopimus** -kampanja, sekä kuntavaaliehdokkaille suunnattu oppisopimusaiheinen haaste. Sosiaalisen median kampanjat näkyivät LinkedInissä ja Facebookissa ja saavuttivat paljon näkyvyyttä.

Yhdistyksen jaokset

Kansainvälisyysjaos

Jaoksen jäsenet 2021

Satu Ahopelto	Sedu
Gisela Andergård-Heiskanen	Practicum
Anu Haapasalo	Kpedu, pj
Mirja Anttila	Lappia
Margit-Kristi Gasbarra	Stadin ammattiopisto
Susan Helenius- Nieminen	Careeria
Heidi Jokinen	Kpedu
Liisa Nuutinen	Hyria
Tuomo Rahko	Turun oppisopimustoimisto

Kansainvälisyysjaoksen toimintaa varjosti valitettavasti edelleen korona. Jaos on vastannut jäsenistön kysymyksiin ja pyrkinyt tukemaan oppisopimuskoulutuksen liikkuvuusjaksoihin ja muuhun kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä. Jaoksen kokoukset keskeytettiin koronapandemian alettua, koska koulutuksen järjestäjien huomiota tarvittiin muuhun pandemiasta johtuvaan arjen järjestelyyn ja liikkuvuusasiat olivat pysähdyksissä. Loppuvuodesta 2021 tuli kuitenkin useampia pyyntöjä käynnistellä pikkuhiljaa uudestaan jaoksen toimintaa. Jaos sai myös muutamia pyyntöjä yhdistyksen jäsenistöltä päästä mukaan jaoksen toimintaan.

Yhdistys kehittää eurooppalaista oppisopimuskoulutusta osana EU Komission johtamaa European Alliance for Apprenticeships (EAfA) – verkostoa. Allianssin kuvaus EU Komission internetsivuilta: ”The European Alliance for Apprenticeships (EAfA) unites governments and key stakeholders with the aim of strengthening the quality, supply and overall image of apprenticeships across Europe, while also promoting the mobility of apprentices. These aims are promoted through [national commitments](#) and [voluntary pledges](#) from stakeholders.”

EAfA:n toiminta on jatkunut pandemiasta huolimatta. EAfA on järjestänyt vuoden aikana useita laadukkaita webinaareja. KV-jaoksen puheenjohtaja Anu Haapasalo puhui yhdessä webinaareista kutsuttuna suomalaisesta oppisopimuskoulutuksen tilanteesta ja siitä miksi EAfA:n jäseneksi kannattaa organisaatioiden liittyä.

Allianssin verkostosta on välitetty uusia kontakteja ja yhteistyöehdotuksia eri keinoin koulutuksen järjestäjille. Hankeverkostoa ja alkaneita hankkeita on myös saatu verkoston kautta koulutuksen järjestäjille.

Opetushallitus osallistui myös osaltaan jaoksen toimintaan, esittelemällä Sari Turunen-Zwingerin ja Tuula Oikaraisen johdolla oppisopimusten liikkuvuusjaksoihin liittyvää asiaa jäsenistölle.

Yrittäjyysjaos

Yrittäjyysjaoksen kokoonpano kattaa oppisopimustoiminnan valtakunnallisesti. Jaokseen on ollut vapaa hakeutuminen. Jaoksessa olivat jäseninä vuoden 2021 lopussa:

1. Pohjois-Suomi: Anne Pudas (OSAO, Oulu).
2. Sisä-Suomi: Päivi Myllymaa (Tredu, Tampere), Kaisa Akbay (Tredu Tampere) ja Kimmo Rintala (TAKK)
4. Keski-Suomi: Opso ry:n hallituksen jäsen ja jaoksen puheenjohtaja: Heli Skantz Poke, Äänekoski (yhteydenpito ja raportointi hallitukselle)
5. Itä-Suomi: Katja Turunen (Ysao, Iisalmi)
6. Rannikkoseutu-Pohjanmaa: Ami Kuula (Vamia, Vaasa)
7. Metropolialueen toimijoiden edustajat: Marjo Selkinen, Opso Ry:n hallituksen jäsen (Rastor- Instituutti), Sirpa Katajalaakso (Stadi, Helsinki), Petri Simander (Careeria, Edupoli), Anne Öhman (Keuda)
6. Suomen Yrittäjät, Marja Vartiainen

Jaos on kokoontunut säännöllisesti. Vuonna 2021 on pidetty kuukausittain kesälomakautta lukuunottamatta Teams-kokoukset. Jaos on käynyt sähköposti- ja muuta keskustelua kokousten välillä.

Jaoksen työn tavoitteena on ollut vahvistaa ja laajentaa tietoisuutta yrittäjän oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksista sekä kehittää yrittäjän oppisopimuskoulutuksen toimintatapoja ja laatua.

Jaoksen keskeisenä tehtävänä on ollut yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyvä valtakunnallinen kehittäminen sekä yhteistyöverkoston vahvistaminen ja ylläpitäminen.

Jaoksen toimintaa:

- Jaoksen toimijat ovat tuoneet keskeisiä yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyviä kysymyksiä Opso ry:n seminaarien kyselytunneille ja yhteiseen keskusteluun.
- Jaoksen esittely-materiaali on ollut esillä Opso ry:n syysseminaarissa 4.11.2021
- Opso ry:n Mentoripankki-sivuston toimintaa on aktivoitu mm. ajankohtaisten asioiden tiedotuskananavana.
- Jaos on ylläpitänyt ja aktivoinut Oppisopimusmentorit. facebook-ryhmän toimintaa.
- Oppisopimus.fi-sivuston päivitys on valmistunut
- Jaos on käynyt vilkasta ja monipuolista keskustelua oppisopimuskoulutukseen liittyvissä asioissa ja jatkanut yleistä keskustelua jäsentensä omissa ammatillisissa verkostoissa ja organisaatioissa.
- Jaos on järjestänyt ajankohtaisista aiheista 3 aamukahviwebinaaria/keskustelufoorumia Mentoripankissa mukana oleville koulutuksen järjestäjille. Osallistujia webinaareissa on ol-

lut 15-20 henkilöä/webinaari. Webinaareissa on käyty yhteistä keskustelua hyvistä käytännöistä ja pohdittu yhdessä näkökulmia ajankohtaisiin kysymyksiin. Toiminta on koettu hyödylliseksi ja vakiinnuttanut paikkansa vuoden 2021 aikana.

- Jaos on päivittänyt Mentoripankin sivuille yleisen Mentorivalmennus-materiaalipaketin, jota koulutuksen järjestäjät voivat käyttää runkona omissa mentorivalmennuksissaan.
- Jaos on järjestänyt 6.10. 2021 valtakunnallisen mentorivalmennuksen Mentoripankissa oleville mentoreille Teams-toteutuksena. Tilaisuuteen osallistui noin 80 mentoria eri puolilta Suomea. Tilaisuudessa oli mukana myös Mentoripankkitoimistojen edustajia.
- Mari Pastila-Eklund on ollut jaoksen vieraana 9.11.2021 keskustelemassa Yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyvistä asioista, jotka nousivat esille Mentoripankin päivityksessä syksyllä 2021 ja valtakunnallisessa mentorivalmennuksessa 6.10.2021.
- Jaoksessa on aloitettu Yrittäjän oppisopimuskoulutuksen palvelupolun mallintaminen koulutuksen järjestäjien yhteiseen käyttöön.
- Jaoksessa on aloitettu “Sopimus mentorille maksettavasta koulutuskorvauksesta”-mallin rakentaminen koulutuksen järjestäjien käyttöön.

Tapahtumat, osallistumiset ja lausunnot vuoden 2021 aikana

Seminaarit

- Yhdistyksen kevätseminaari järjestettiin webinaarina 25.3.2021.
- Opso ry Laajan luvan webinaari 29.4.2021
- Yhdistyksen syysseminaari järjestettiin webinaarina 4.11.2021.

Osallistuminen valtakunnallisiin työryhmiin

Yhdistys on ollut edustettuna seuraavissa työryhmissä:

- Hallituksen jäsen Virpi Spangar on osallistunut oppisopimuskoulutuksen kehittämistyöryhmään OKM)
- Hallituksen jäsen Virpi Spangar on osallistunut oppivelvollisuuden laajentamisen seurantar ryhmään (OKM)
- Hallituksen puheenjohtaja Liisa Klinge on osallistunut ammattiosaamisen valiokuntaan (AMKE ry)
- Hallituksen 1.varapuheenjohtaja Anne Vuorinen on osallistunut AMKE ry:n työelämäkumppanuuksien verkoston työskentelyyn.
- Hallituksen 1.varapuheenjohtaja Anne Vuorinen on osallistunut Ammatillisen koulutuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelman seurantar ryhmään (OKM).
- Hallituksen 2. varapuheenjohtaja Anu Haapasalo on toiminut yhdistyksen yhteyshenkilönä EU komission johtamassa Oppisopimusallianssissa

Lausunnot ja muu vaikuttaminen

Yhdistyksen hallitus on lähettänyt näkemyksiään / lausuntoja seuraavasti:

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
- Tietosuojaopas kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille 31.5.2021 OPH-2101-2021
- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta VN/489/2021
- Kokemuksia opintososiaalisten etujen ilmoittamisesta tulorekisteriin vuoden 2021 alusta lähtien

Muu vaikuttaminen

Yhdistys on tehnyt kysymykset OKM:n UKK-kysymyksiin koskien laajennetun oppivelvollisuuden vaikutuksia oppisopimuskoulutukseen, 25 viikkotyötunnin laskentaan sekä yrittäjän oppisopimuskoulutuksen edellytyksiin liittyen.

Yhdistys on tehnyt Mari Pastila-Eklundin (OKM) ja Riikka Vackerin (OPH) pyynnöstä valmiit lauseet oppisopimus- ja koulutussopimus pohjiin koskien arvo-palautteen keräämistä.

Yhdistyksen hallitus on ollut aloitteellinen valtakunnallisen ohjeen saamiseksi hyvinvointialueille siirtyvien oppisopimusten siirtämiseen. Ohjelunnonos on toimitettu OKM:n hyväksyttäväksi, valmistelu on vielä kesken.